

ВАРИЈАНТЕ ОРГАНИЗОВАЊА КОМАНДОВАЊА У ОДЕЉЕЊУ ВОЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ НА БОРБЕНОМ ВОЗИЛУ ВПБ М-86¹

Винко П. Жндаршич ^а, Ђуђић Нинослав ^б, Милош Витас ^в

^а Универзитет одбране у Београду, Војна академија, Београд,
Република Србија,
е-mail: vinko.znidarsic@gmail.com, **аутор за преписку**,
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1449-0448>,

^б Универзитет одбране у Београду, Војна академија, Београд,
Република Србија,
е-mail: ndjudjic@gmail.com,

^в Универзитет одбране у Београду, Школа националне одбране,
„Војвода Радомир Путник“, Београд, Република Србија,
е-mail: milosvitas@yahoo.com.

ОБЛАСТ: руковођење, менаџмент у одбрани, командовање
ВРСТА ЧЛАНКА: стручни рад

Сажетак (апстракт):

Одељење војне полиције на борбеном возилу ВПБ М-86 изводи задатке у којима примењује распореде у простору који захтевају промену основног модела организације командовања у коме командир директно командује свим војницима у одељењу. Сваки задатак захтева да се распоред војника у простору прилагоди потреби његовог извршења. У таквим ситуацијама формирају се групе и тимови, а поједини војници добијају задатке које извршавају у склопу одељења, али самостално зато што су специјализовани за одређену врсту задатака.

Командир одељења има проблем непосредног командовања свим војницима уколико су одстојања до груписаних војника већа и то организацијски решава одређивањем војника са лидерским

¹ НАПОМЕНА: Научни рад је написан као резултат истраживања у оквиру научно-истраживачког пројекта који је финансирало Министарство одбране Републике Србије, под бројем: ВА-ДХ/1/22-24 „Модел управљања развојем способности система одбране“.

способностима да буду командири група и на њих пренеси део својих командирских надлежности.

У раду су приказане све варијанте организације командовања у одељењу војне полиције на борбеном возилу ВПБ М-86, које могу помоћи командирима одељења (уколико их познају) да се одлуче коју варијанту да примене. Ова сазнања скраћују њихово размишљање и дају им времена да креативно прилагоде организацију командовања у односу на услове који утичу на доношење одлука командира одељења.

Кључне речи: одељење војне полиције на борбеном возилу ВПБ М-86, организовање, командовање, распоред, тактика.

УВОД

У „Правилу борбено возило полиције М-86”(1988) наведен је састав посаде возила и наоружање које се налази у комплекту, места војника унутар возила и места приликом постројавања иза и испред возила. Организовање командовања унутар одељења војне полиције на борбеном возилу ВПБ М-86 није исказано за различите ситуације у којима извршава задатке када се може делити на потцелине, односно групе, тимове и појединце ради извођења посебних задатака у активности.

Непознавање свих могућности организовања командовања унутар одељења војне полиције на борбеном возилу ВПБ М-86, нарочито током ангажовања изван возила, проблем је који је истражен вођењем неусмерених разговора са старшинама војне полиције на борбеним возилима ВПБ М-86 и посматрањем начина на који се извршавају задаци.

Уочено је да је истраживани предмет организовања командовања унутар одељења војне полиције на борбеном возилу ВПБ М-86 у тесној вези са распоређивањем војника и група војника у простору када се припремају и изводе задаци.² Зато је и претпостављено да су прописи са намером остали без детаљнијих описа организовања командовања како би се старешине стваралачки односиле према реализацији задатака и избегло понављање шаблона.

² Ашнер, Т. и други, *Тактика: Уџбеник за средње војне школе*, ССНО, IV У-22, ВИЗ, Београд, 1983, стр. 68.

Ипак проблем је и што дугогодишња искуства старешина стицана током извршавања задатака и вежби одлазе са њима тако да новопроизведени или мање искусни командири одељења имају потешкоћа приликом доношења одлука услед недовољног искуства. Погрешна одлука у избору распореда и организацији командовања може довести до неуспеха у извршењу задатака, повреде или губитка живота људи и оштећења технике, наоружања и остале опреме.

Зато је препозната потреба да се овај проблем истражи са циљем бележења и представљања варијанти организовања командовања командирима одељења и њиховим претпостављеним старешинама како би имали почетне смернице да заиста стваралачки доносе одлуке у вези са организовањем командовања али и без устезања да их прилагоде у односу на мисије, задатке и пре свега доступне ресурсе.

ОРГАНИЗАЦИЈА КОМАНДОВАЊА У ОДЕЉЕЊУ

Организација командовања у одељењу је јединствена и прилагођава се задацима и условима у којима се извршавају.³

Командовање у Војсци Србије представља процес у којем појединци са правом командовања доносе одлуке, додељују задатке и усмеравају делатност потчињених и контролишу спровођење одлуке у току извршавања задатака. Право командовања у Војсци Србије имају командири. Право командовања је законима или подзаконским прописима дато овлашћење одређеном лицу да потчињеном издаје наређења. У процесу командовања, лица са правом командовања: процењују ситуацију, доносе одлуке и усмеравају потчињене током извршавања, успостављају и одржавају одговарајуће командне односе и дефинишу процедуре за функционисање процеса у командовању.⁴

Командовање се заснива на ауторитету и одговорности лица коме је дато право командовања за ефикасно и ефективно планирање употребе, организовање, наређивање, координацију и контролу додељених ресурса у току извршавања мисија и задатака.⁵

Организовање командовања је функција система командовања којом се успоставља оптимална организациона структура и

³ Доктрина командовања – привремена, ЗОК ГШ ВС, Ј-3.1, Београд, 2016, тач. 51.

⁴ Исто, тач. 5.

⁵ Исто, тач. 6.

унутрашњи односи делова одељења, за реализацију мисија и извршавање додељених задатака. Основни услов за извршење задатка је добро постављена организација рада јединице. Основу правилне организације рада чини систем успостављених односа унутар одељења. Организациона структура одељења се успоставља и организује у односу на задатке и активности које треба извести и на основу тога се врши груписање војника.⁶

Подела рада у одељењу врши се у складу са начелима и природом конкретног задатка. На поделу рада и груписање унутар одељења битно утичу следећи чиниоци: квалификациона структура и обученост војника, увежбаност групе или тима у раду одељења, попуњеност и услови рада, величина и структура одељења, као и врста и структура јединица и подјединица са којима се остварује сарадња, материјално-техничка опремљеност јединице, временски и природни услови.⁷

Груписањем војника и избором начина рада треба да се обезбеди: брз и тачан рад, могућност брзе размене информација, предлога, решења и варијанти појединих решења између група, могућност тимског рада и услови за одвојени рад појединаца или група, максимално коришћење техничких средстава, непрекидност телекомуникационо-информатичког обезбеђења, могућност обезбеђења и заштите тајности јединице и равномерно оптерећење.⁸

Командир одељења преносом надлежности командовања на командире група војника преноси и поверење да ће извршити задатак, али и обавезу да преузме одговорност уколико дође до нежељених догађаја.⁹ Доктрином командовања (2016) одређено је да се током организовања командовања у активностима јединице, оптималан број веза субординације које обезбеђују ефикасност система командовања треба кретати од три до седам у оквиру линије командовања.¹⁰ Услов за успешно организовање је да командиру одељења буде потпуно јасан постављени циљ зато што из постављеног циља произилазе задаци одељења.¹¹

⁶ Исто, тач. 31.

⁷ Исто, тач. 32.

⁸ Исто, тач. 33.

⁹ *Army Leadership and the Profession*, ADP 6-22 C1, Headquarters, Department of the Army, Washington, DC, 2019, point 1-78.

¹⁰ *Доктрина командовања – привремена*, Ј-3.1, ЗОК ГШ ВС, Београд, 2016, тач. 78.

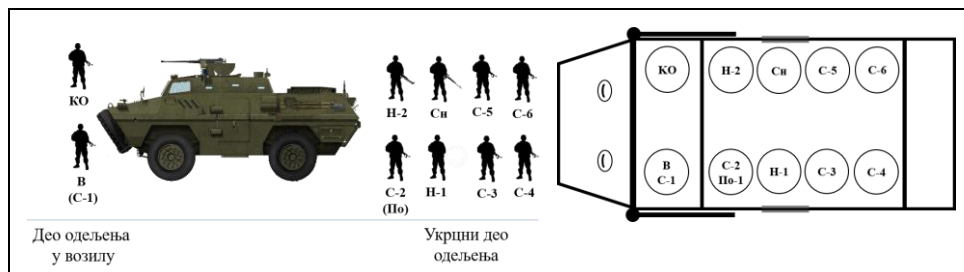
¹¹ Ђуровић, М. и др., *Руковођење и командовање*, ССНО, IV У-24, ВИЗ, Београд, 1983, стр. 33.

МОДЕЛ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ОДЕЉЕЊА ВОЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ НА БОРБЕНОМ ВОЗИЛУ М86

Истраживани модел организације одељења војне полиције је био прописан у јединицама Југословенске народне армије „Правилном борбено возило полиције М-86“ (1988) и обрађен је са претпоставком да би могао да се примени и у јединицама Војске Србије (Слика 1).

Одељење војне полиције на борбеном возилу М-86 (у даљем тексту одељење) сачињавају: командир одељења (скр. КО) који је наоружан аутоматском пушком 7,62 mm М70АБ2, возач (скр. В(С-1)) који је наоружан аутоматском пушком 7,62 mm М70АБ2, и зато је обележен као стрелац-1 (С-1), нишанџија митраљеза 7,62 mm М-86 (скр. Н-1), који је наоружан аутоматским пиштољем 7,65 mm М61, нишанџија пушкомитраљеза М-72АБ1 7,62 mm (скр. Н-2), пет војних полицајаца (скр. С-2 до 6) који су наоружани аутоматским пушкама 7,62 mm М70АБ2 и снајпериста који је наоружан полуаутоматском снајперском пушком 7,9 mm М76 (скр. Сн).^{12,13}

Возач, поред своје основне улоге управљања возилом уједно је и први стрелац (скр. В(С-1)) док војни полицајац С-2 у возилу има и додатну дужност: помоћника нишанџије митраљеза 7,62 mm М-86 (скр. С-2 (По-1)).^{14,15}

Слика 1 – Састав одељења војне полиције и размештај у борбеном возилу М86

¹² *Правило борбено возило полиције М-86*, УОМЈ-126, УОМЈ ЗНГШ за КоВ ГШ ОС СФРЈ ССНО, Београд, 1989, тач. 324.

¹³ Цветковић, П., Глигоревећ, Н., *Наоружање, средства и опрема војне полиције*, Београд, 2005, стр. 170.

¹⁴ *Правило борбено возило полиције М-86*, УОМЈ-126, УОМЈ ЗНГШ за КоВ ГШ ОС СФРЈ ССНО, Београд, 1989, тач. 324.

¹⁵ Цветковић, П., Глигоревећ, Н., *Наоружање, средства и опрема војне полиције*, Београд, 2005, стр. 170.

Распоред одељења у возилу је основа модела од којег је започето развијање сценарија организације у оквирима распореда војника и возила. Облици распореда одељења, група и војника иначе могу бити: линија, колона, изломљена колона, степен улево, степен удесно, углом напред, углом назад, квадрат, ромб, ипсилон и Т.¹⁶ Остајући у оквирима предмета истраживања облици распореда су представљени само распоредом војника у линији која хијерархијски прати њихов положај потчињеног или претпостављеног без приказа у смислу распореда у простору испред (Слика 4) поред (Слика 6), позади или на десантном степенику (Слика 7) борбеног возила. Видљивим представљањем груписаних војника у и око возила се тежило да уочавање варијанти организовања командовања у одељењу буде лакше. Представљане су само варијанте линија командовања којим су повезани људи унутар и изван борбеног возила. Једном варијантом обухваћени су сви распореди војника и група у простору у којима је уочена иста организација командовања.

Осам основних варијанти организовања командовања у одељењу војне полиције на борбеном возилу М-86 је забележено осматрањем и анализом садржаја прописа и других докумената. Намена варијанти (рад на маршу или обезбеђењу команде у премештању и сл.) накнадно треба да буде утврђена.

Одређење војника који могу да буду командири група није истражено. Неодређеност војника за дужност командира група је резултат праћења рада и анализе садржаја прописа који упућују да на ту дужност командири одељења разбројем одређују војнике у складу са њиховим склоностима и могућностима да командују независно да ли су они стрелци, нишанције, помоћник нишанције или снајпериста. Ту процену командири одељења доносе самостално¹⁷ и чешће одређују на дужност командира групе нишанције иако друга исраживања препоручују да се за ту дужност одређују стрелци¹⁸ због бољих могућности да изводе командирске послове.

Резултати истраживања представљени су од основне варијанте ка варијантама у којима се број војника у борбеном возилу смањује.

¹⁶ Žnidaršič, V., Bakos, A.C., *Formation Variants Analysis Of Four-Man Infantry Section Fire Team*, *Vojno delo*, 70(8), <http://dx.doi.org/10.5937/vojdela1808097Z>, 2018, str. 101.

¹⁷ *Правило војник-одељење пешадије*, КЗО ГШ ВС, Београд, 2016, тач. 91-95.

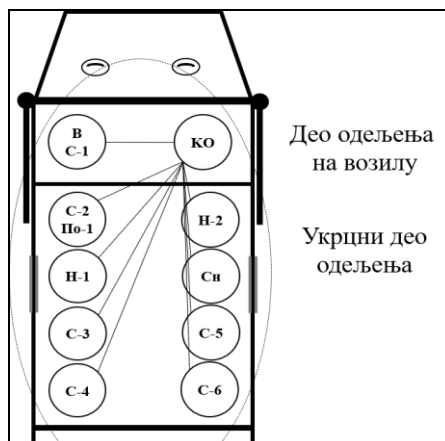
¹⁸ Жнидаршич, В., Каравидић, З., *Модели субординације у стрељачком одељењу Војске Србије*, *Војно дело*, 71(2), (фебруар-март 2019). <http://dx.doi.org/10.5937/vojdela1902192Z>, стр. 231.

Варијанта 1

Ради се о основној варијанти зато што је јасно одређена у „Правилу борбено возило полиције М-86” (1988). Пошто је истраживањем уочено да командир одељења може организовати командовање непосредно у линији свим војницима као резултат уочене су две подваријанте које се изводе у и изван борбеног возила као Варијанта 1.1 и Варијанта 1.2.

Варијанта 1.1

У овој варијанти командир одељења је непосредно претпостављен свим војницима који се налазе у борбеном возилу, односно возачу и осморици војника (Слика 2).

Слика 2 – Основна организација одељења унутар возила¹⁹

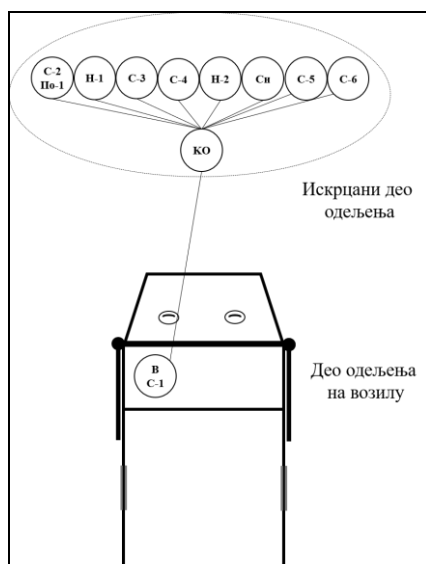
Испитаници су оценили ову варијанту успешном у смислу да је погодна за пријем и пренос команди командира одељења али само док је одељење унутар возила. Сценарио када војници изађу из возила и распореде се у простору непосредно потчињени командиру одељења представљена је као посебна Варијанта 1.2. Сви војници се налазе на својим местима унутар возила, па се командовање изводи преко унутрашње везе у возилу, односно преко шлемофона са возачем и нишанџијом митраљеза или са свих девет војника

¹⁹ *Правило борбено возило полиције М-86, УОМЈ-126, УОМЈ ЗНГШ за КоВ ГШ ОС СФРЈ ССНО, Београд, 1989, тач. 324.*

непосредним командовањем гласом. Пошто се комуникација и радње одвијају у ограниченем простору, оваква организација командовања омогућава успешност праћење ситуације, пријема команди и контролу извршења.

Варијанта 1.2

Ова варијанта подразумева непосредну команду командира одељења са свим војницима у одељењу. За разлику од Варијанте 1.1 у овом сценарију осим возача сви војници су искрцани из возила (Слика 3).

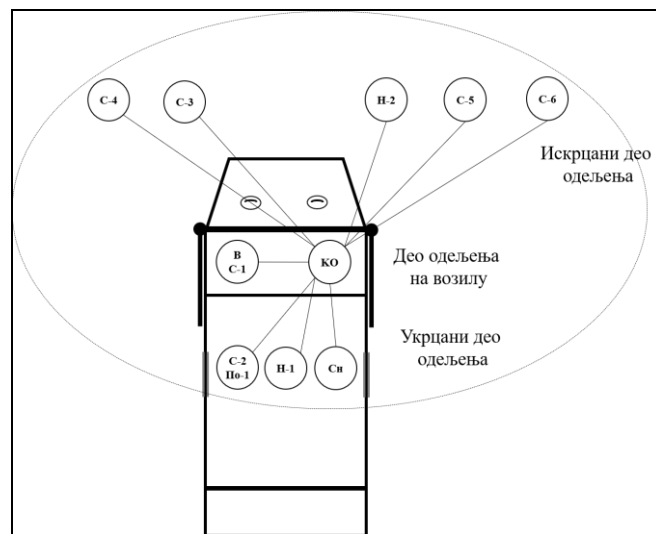
Слика 3: Варијанта 1.2

Ова варијанта се често примењује у извршавању задатака спречавања демонстративног угрожавања јавног реда и безбедности војске и грађана.

Варијанта 2

Ова варијанта осматрана је и забележена у извођењу задатака када је командир одељења одлучио да укрцани део одељења искрца (С-3,4,5,6 и Н-2), одредивши да нишанција митраљеза (Н-1) заузме место код митраљеза 7,62 mm М-86 на турелици возила, његов помоћник (С-2(По-1)) да му помаже у ради из возила и да

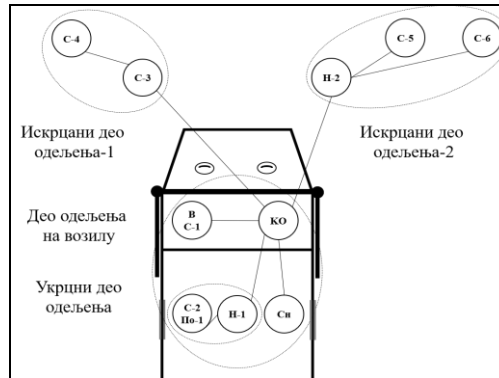
снајпериста (Сн) остане у возилу или на неком другом месту (на десантном степенику или ван возила). У овој варијанти организација командовања се организује правцем командир одељења – возач и три војника на возилу, пет војника искрцани из возила. Сви војници су непосредно потчињени командиру одељења (Слика 4).

Слика 4 - Непосредно командовање свим војницима

Ова варијанта је неадекватна и тешка за праћење рада у условима када се дешава ситуација да командир одељења треба да изда задатке за рад истовремено свим војницима. Девет веза командовања са војницима који се налазе у простору на различитим одстојањима и растојањима су превелики напор за једног командира.

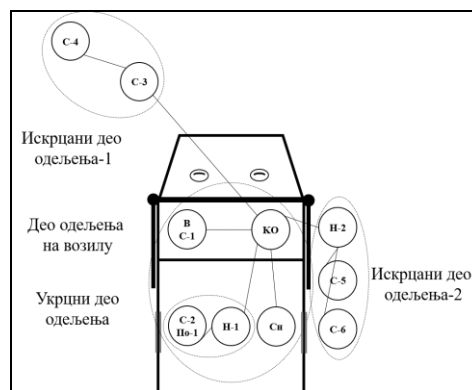
Неадекватност ове варијанте је условила да командири одељења групишу војнике и да уместо девет директних веза (Слика 4) смање број непосредно потчињених на пет (Слика 5).

Слика 5 – Варијанта 2.1 и приказ организације командовања у распореду групе испред возила

Варијанта 2.1.

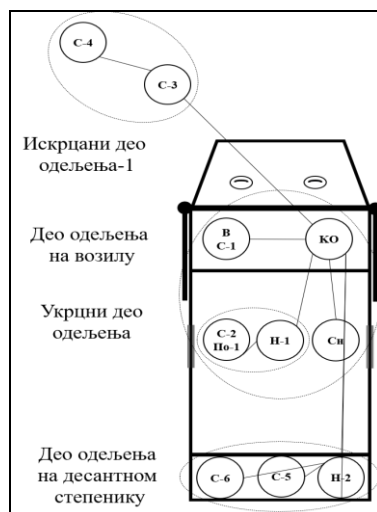
Командиру одељења су овако непосредно потчињени возач, две групе јачине два и три војника искрцане из возила, послуга митраљеза и снајпериста у возилу. Командовање преко командира група, нишанције послуге митраљеза и појединцима (возачу и снајперисти) омогућава командиру одељења да изда кратак и јасан задатак који ће командир групе да пренесе војницима и допуни га својим прилагођавањем у односу на ситуацију. Проучавањем ове варијанте организовања командовања у одељењу дошло се до спознаје да је приказ свих варијанти распореда војника у простору испред возила (Слика 4) поред (Слика 6),

Слика 6 – Организација командовања у распореду групе поред возила

позади или на десантном степенику (Слика 7) борбеног возила сувишан и да га је довољно уопштити једним приказом организације командовања линијама које се примењују у свим физичким распоредима војника у простору.

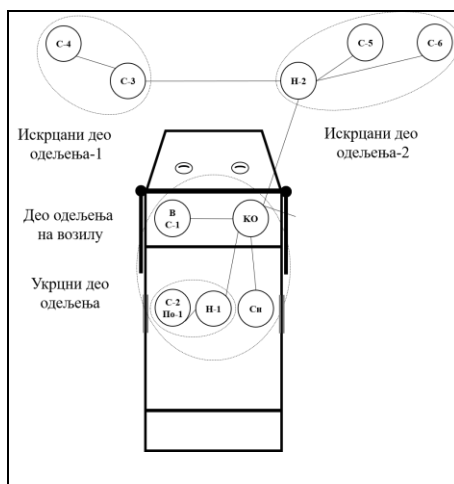
Проучавањем ове варијанте дошло се до закључка да уколико се искрцани део одељења удаљи од возила, командовање са обе групе војника отежава и да је погодније прећи на командовање преко једног командира групе што је условило да буде одређена Варијанта 2.2.

Слика 7- Организација командовања у распореду групе на десантном степенику возила

Варијанта 2.2

Овом варијантом је командир одељења непосредно потчињен само један командир групе који је уједно командир искрцаног дела одељења. Командир искрцаног дела одељења, пошто прими команду командира одељења, доноси одлуку и непосредно командује својом групом и другом групом преко командира те групе (Слика 8).

Слика 8 - Варијанта 2.2

У овој варијанти командир одељења су потчињени возач, један командир групе уједно командир искрцаног дела одељења и послуга митраљеза у борбеном возилу. Командир искрцаног дела потчињени су војници у групи којом непосредно командује као командир групе и командир друге групе. Командир друге групе непосредно су потчињени војници друге групе.

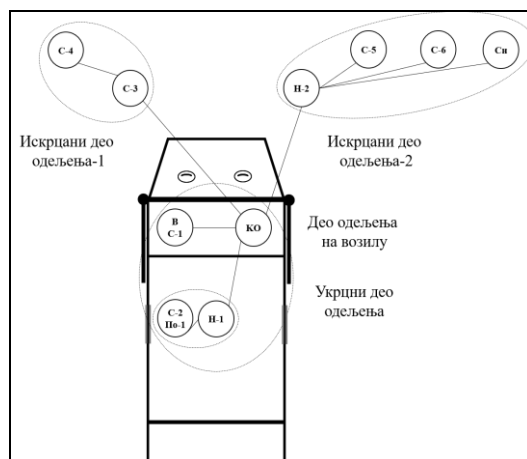
Варијанта 3

У овој варијанти у односу на претходну командир одељења одређује снајперисту да се искрца из борбеног возила и да се придружи једној од група војника који су већ искрцани. Претпоставља да се искрцани део одељења подржава ватром са борбеног возила.²⁰

Варијанта 3.1

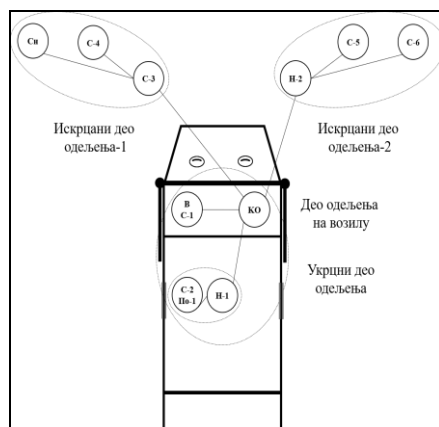
Уколико је снајпериста одређен да се налази у саставу искрцаног дела одељења-2, тиме је одређена Варијанта 3.1.1 (Слика 9). Уколико је одређен да се налази у саставу искрцаног дела одељења-2, тиме је одређена Варијанта 3.1.2 (Слика 10).

²⁰ *Правило механизована чета, вод, одељење*, Управа ОЈ ССНО, Војноиздавачки завод, Београд, 1978, стр. 111.

Слика 9- Варијанта 3.1.1

У обе подваријанте команду одељења су потчињени возач, две групе јачине два и четири војника искрцане из возила и послуга митраљеза у возилу.

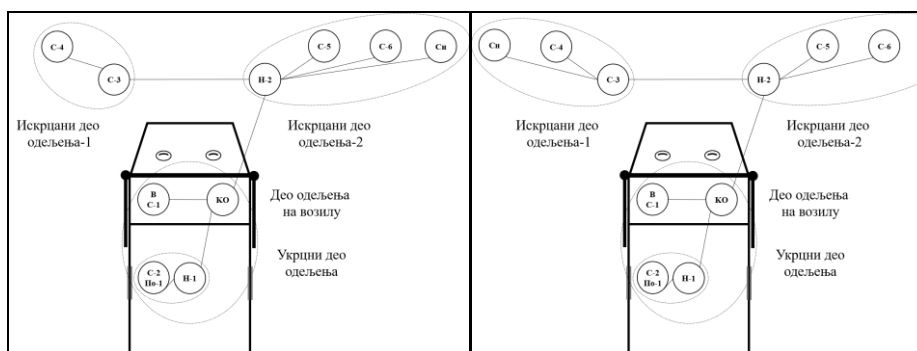

Слика 10 - Варијанта 3.1.2

Групама које су искрцане из возила командују командири група, сваки унутар своје групе искрцаног дела одељења. За командире група одређују се војници са лидерским способностима.

Варијанта 3.2

У овој варијанти командир одељења организује командовање искрцним делом одељења само преко једног од командира група. Том командиру групе је потчињен командир друге групе. Уколико је снајпериста одређен да се налази у саставу искрцаног дела одељења-2 тиме је одређена Варијанта 3.2.1 (Слика 11 - лево).

Слика 11 – Варијанта 3.2.1 (лево), Варијанта 3.2.2 (десно)

Уколико је одређен да се налази у саставу искрцаног дела одељења-2 тиме је одређена Варијанта 3.2.2 (Слика 11 - десно).

У обе подваријанте командир одељења су потчињени возач, две групе јачине два и четири војника искрцане из возила и послуга митраљеза у возилу. Возач, нишанџија митраљеза, и командир једне од група је непосредно потчињен командиру одељења. На сликама је приказано да командиру групе-1 искрцаног дела одељења командује командир групе-2 уместо непосредно командир одељења.

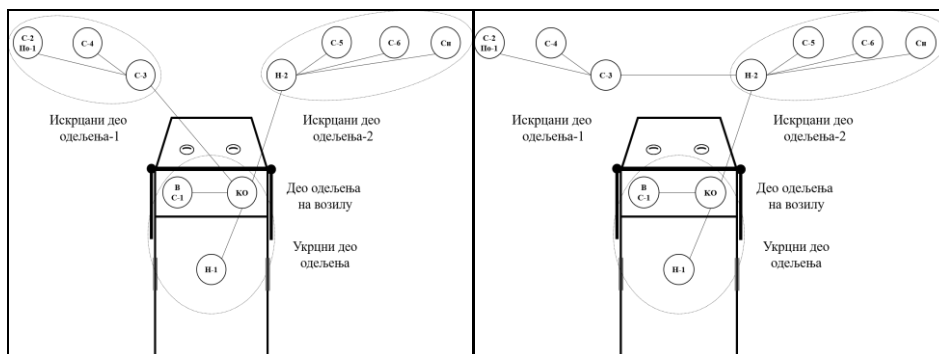
Оваквим организовањем се скраћује време и постиже боља координација између група искрцаног дела одељења, нарочито када су удаљени од борбеног возила и командир одељења није у могућности да сагледа ситуацију у којој се искрцани део одељења налази.

Варијанта 4

У овој варијанти у односу на претходну командир одељења одређује да се и помоћник нишанџије искрца из борбеног возила и да се придружи групи војника који су већ искрцани.

Уколико је командир одељења одредио да непосредно командује возачу, нишанџији митраљеза и командирима две групе искрцаног дела одељења, тиме је одређена Варијанта 4.1 (Слика 12

- лево). Уколико је одредио да искрцаним делом одељења командује преко командира једне групе, тиме је одређена Варијанта 4.2 (Слика 12 - десно).

Слика 12 - Варијанта 4.1 (лево), Варијанта 4.2 (десно)

У обе варијанте команду одељења су потчињени сви војници у одељењу, али су пренос извештаја и команди олакшани смањивањем веза командовања и преносом надлежности командовања на командире група који су непосредније у контакту са дешавањем и којима је тако омогућено да доносе правовремене одлуке не чекајући да то уради командир одељења.

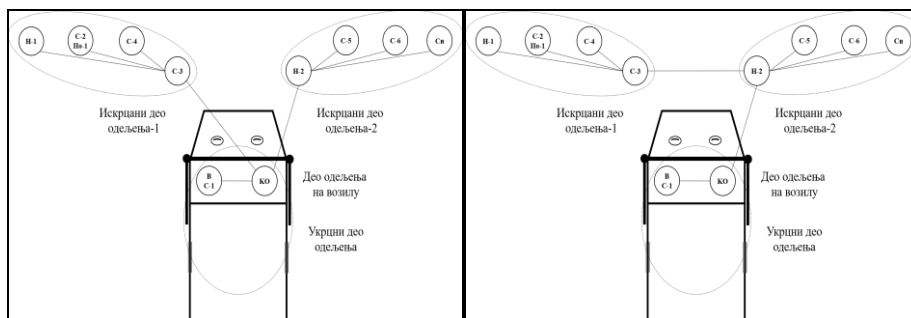
Варијанта 5

Када командир одељења одлучи да остане у возилу са возачем и да се укrcани део одељења искрца подељен у две групе, формирају се две подваријанте овакве организације командовања.

Варијанта 5.1 је евидентирана у ситуацији када командир одељења са потчињенима командује преко три линије командовања које непосредно иду према возачу и командирима две групе искрцаног дела одељења јачине четири војника. Командири група су претпостављени војницима у групи који као група треба да изврше постављени задатак (Слика 13 - лево).

У Варијанту 5.2 командир одељења са потчињенима командује преко две линије командовања које непосредно иду према возачу и команду једне од две групе искрцаног дела одељења које су јачине четири војника. Командири група су претпостављени војницима у групи који као група треба да изврше постављени задатак. Притом је командир једне групе уједно и командир

искрцаног дела одељења и претпостављен је војницима у својој и командиру друге групе (Слика 13 - десно).

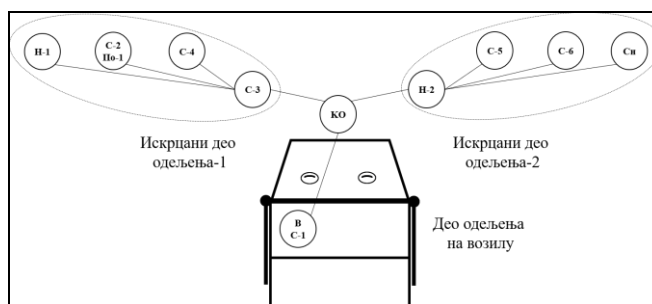

Слика 13 – Варијанта 5.1 (лево), Варијанта 5.2 (десно)

У обе варијанте командир одељења преноси значајан терет одговорности на командире група искрцаног дела одељења. Зато је веома важно да војници одређени као командир група буду оспособљени за командовање групом. Оваква врста обуке стиче се на лидерском курсу и учено је да треба обучити војнике за извођење ове дужности. Нарочито ако је командир групе уједно и командир искрцаног дела одељења.

Варијанта 6

Ова варијанта је евидентирана у ситуацији када командир одељења одлучи да са искрцаним делом одељења изводи задатак изван возила одржавајући линију командовања према возачу који управља борбеним возилом и двојицом командира група (Слика 14).

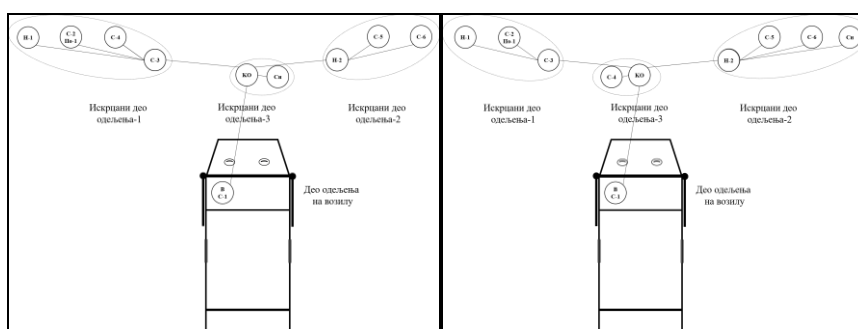

Слика 14 -Варијанта 6

Остављање само возача у борбеном возилу без ватрене подршке митраљеза подразумева да се ова варијанта изводи у извођењу неборбених задатака. Могућност постоји и да се употреби у борбеним активностима у којима је подршка митраљеза са борбеног возила онемогућена и командир одељења одлучи да задатак изведе са искрцаним делом одељења подељеним у две групе.

Варијанта 7

Ова варијанта је евидентирана у ситуацији када командир одељења одлучи да са искрцаним делом одељења изводи задатак изван возила одржавајући линију командовања према возачу који управља борбеним возилом и двојцом командира група одредивши снајперисту да буде уз њега. Командир одељења одржава три линије командовања према возачу и командирима група. Јачина група је три и четири војника. Стрелац-4 се у Варијанти 7.1 налази у Искрцаном делу одељења-1 (Слика 15 - лево) док је у варијанти 7.2 у саставу искрцаног дела одељења-2 (Слика 15 - десно).

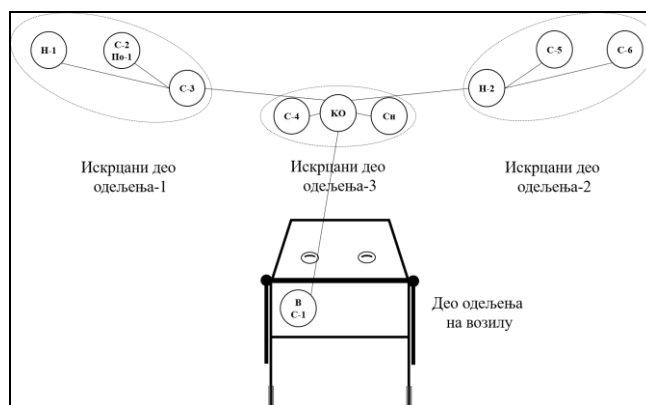
Слика 15 – Варијанта 7.1 (лево), Варијанта 7.2 (десно)

У овој варијанти снајпериста је уз командира одељења, тако да му може бити осматрач, непосредно осигурање или извршавати задатке снајперисте уз непосредну команду командира одељења.

Варијанта 8

Ово је најчешће примењивана варијанта у борбеним активностима када је читаво одељење искрцано из возила и изводи борбене активности. Возач остаје у борбеном возилу или поред

њега а искрцани део одељења се дели на три групе јачине по три војника (Слика 16).

Слика 16 - Варијанта 8

Командир одељења има непосредно пет линија од којих две са командирима група који командују групама од три војника, две са војницима у групи којом он командује и једну са возачем борбеног возила. Запажено је да је ова варијанта изузетно захтевна за командира одељења, али и да се најчешће користи зато што је најприближнија примерима који су наведени у „Правилу војник-одељење пешадије“ (2016) које има сличну организацију командовања у оваквој ситуацији. Као најзначајнији изазови, ризици и претње, односно услови безбедносног окружења, идентификовани су: Оружана агресија, сепаратистичке тежње, оружана побуна, тероризам, пролиферација оружја, етнички и верски екстремизам, обавештајна делатност, организовани криминал, наркоманија и елементарне непогоде.

ЗАКЉУЧАК

Одељење војне полиције на борбеном возилу М-86 може организовати командовање из основног модела у осам варијанти. Истраживање варијанти организовања командовања указало је да оне настају као резултат потребе да се постављени задаци изврше и зависе од распореда војника за извршење задатка.

Веза командовања командира одељења ка војницима није увек непосредна већ постоје многобројне ситуације када командир одељења није у могућности да прати рад и доноси правовремене

одлуке које усмеравају рад група војника. У варијантама 2, 3, 4, 5, 6 и 7 он преноси део своје надлежности командовања на командире група који имају лидерских склоности. Ова ситуација треба да се систематски уреди одређивањем обавезе оспособљавања дела војника за лидере у одељењу како би се на места командира група одређивали оспособљени војници за командовање групом или тимом, зато што се тако оспособљавају да могу достићи потребан ниво самосталности и иницијативе у извршавању задатка.

У варијантама је присутно груписање војника и одређивање војника да буде командир групе. Пренос дела надлежности командовања са командира одељења на командира групе могуће је уколико одређени појединац има личних склоности ка вођству. Такве појединце треба одговарајуће оспособити у тактици, техникама и процедурама како би могли да усвоје стандарде у командовању унутар привремено формиране групе.

Познавање приказаних варијанти организације командовања унутар одељења може подићи способности приликом увежбавања одељења у склопу процеса обуке, при чему се скраћује време припреме за извршење задатка и олакшава доношење одлуке за решавање тактичких и ватрених задатака одељења.

Забележене варијанте могу омогућити командирима одељења полазну основу да прилагоде организацију командовања условима извршења конкретних задатака, уз истовремено ефикасније одржавање везе са претпостављеним и суседима током припреме и извршења задатака.

Литература

Цветковић, П., Глигоревећ, Н., *Наоружање, средства и опрема војне полиције*, Управа за школство Сектора за људске ресурсе Министарства одбране и Центар за усавршавање кадрова војне службе безбедности Војнобезбедносне агенције, Београд, 2005.

Доктрина командовања – привремена, Здружена оперативна команда Генералштаб Војске Србије, ЗОК, Ј-3.1, Београд, 2016.

Ђуровић, М., и др., *Руковођење и командовање*, Савезни секретаријат за народну одбрану, IV У-24, Војноиздавачки завод, Београд, 1983.

Жнидаршич, В., Каравидић, З., *Модел субординације у стрелачком одељењу Војске Србије*, Војно дело, 71(2) (фебруар-март 2019), <http://dx.doi.org/10.5937/vojdelo1902192Z>.

Правило борбено возило полиције М-86, Управа оклопних и механизованих јединица Заменика начелника Генералштаба за КоВ

Генералштаба ОС СФРЈ Савезног секретаријата за народну одбрану, УОМЈ-126, Војно-издавачки и новински центар, Београд, Војна штампарија, Сплит, 1989, 304 стр.

Правило војник-одељење пешадије. Команда за обуку Генералштаба Војске Србије, Београд, 2016.

Правило механизована чета, вод, одељење, Управа оклопних јединица Савезног секретаријата за народну одбрану, УОЈ-3, Војноиздавачки завод, Београд, 1978.

Ашнер, Т., и др., *Тактика: Уџбеник за средње војне школе,* Савезни секретаријат за народну одбрану, IV У-22, Војноиздавачки завод, Београд, 1983.

Žnidaršič, V., Bakos, A. C., *Formation Variants Analysis Of Four-Man Infantry Section Fire Team,* Војно дело, 70(8), <http://dx.doi.org/10.5937/vojdela1808097Z>, 2018.

Army Leadership and the Profession, ADP 6-22 C1, Headquarters, Department of the Army, Washington, DC, 2019, point 1-78.2019.

VARIANTS OF ORGANIZING COMMAND IN THE MILITARY POLICE SECTION ON A COMBAT VEHICLE VPB M-86

Vinko P. Žnidaršič ^a, Đudić Ninoslav ^b, Miloš Vitas ^c

^a University of Defense in Belgrade, Military Academy, Belgrade, Republic of Serbia,

e-mail: vinko.znidarsic@gmail.com, **corresponding author**,

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1449-0448>,

^b University of Defense in Belgrade, Military Academy, Belgrade, Republic of Serbia,

e-mail: ndjudjic@gmail.com,

^c University of Defense in Belgrade, School of National Defense "Vojvoda Radomir Putnik", Belgrade, Republic of Serbia,

e-mail: milosvitas@yahoo.com.

FIELD: Management, Management in defense, Command

ARTICLE TYPE: Professional paper

Abstract:

The Military Police section on the VPB M-86 combat vehicle performs tasks in which it applies formations that require a change of the basic model of command organization in which the commander directly commands all soldiers in the section. Each task requires that the placement be adjusted to the needs of the task and that groups and teams be formed very often. Some soldiers perform given tasks within the section but independently because they specialize in a certain type of task.

The section commander has the problem of direct command with all soldiers if the distances to the grouped soldiers are significant, and he solves that organizationally by appointing soldiers with leadership abilities to be group commanders and transferring part of his command competencies to them.

The paper presents all variants of the organization of command in the military police section on the combat vehicle VPB M-86, which can help the commanders of the section, if they know them, to decide on which variant to apply. This knowledge shortens their thinking and gives them time to creatively adjust the organization of command in relation to the conditions that affect the decision-making of section commanders.

Keywords: Military Police section on combat vehicle VPB M-86, organization, command, formation, tactics.

Datum prijema članka: 9. 3. 2021.

Datum dostavljanja ispravki rukopisa: 8. 6. 2021.

Datum konačnog prihvatanja članka za objavljivanje: 5. 2. 2024.

© 2024 The Authors. Published by Novi Glasnik ([https:// www.noviglasnik.mod.gov.rs](https://www.noviglasnik.mod.gov.rs)). This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

